

वस्त्रान् कलङ्गे सत्तदाकृतः । अभिजाते तथा च्छेदे भेदे कृष्यावपातने । पणान् दाप्यः पञ्चदशविंशतिन्तुयं तथा । दःखोभादि दृष्टे द्रव्यं क्षिपन् प्राणहरन्तथा । षोड-
शाद्यः पणान् दाप्यो द्वितीयो मध्यमं दमम् । दुःखे च शोषितोत्पादे शाखाकृच्छेदेने तथा । दण्डः क्षुद्रपशू-
नाञ्च द्विपणमभति क्रमात् । लिङ्गस्य च्छेदेने स्त्रियो मध्यमो मूल्यमेव च । महापशूनामेतेषु स्थानेषु द्विगुणो दमः । प्ररोहिशाखिनां शाखास्तन्महर्विदारणे । उप-
जीव्यशूनाञ्च विंशतेर्द्विगुणो दमः । चैतश्मशानसी-
मासु उग्यस्थाने चुरालवे । जातद्रुमाणां द्विगुणो दमो दृष्टेऽपि विद्यते । गुल्मगुच्छानुपलताप्रतानौषधिवीरुधाम् । पूर्वच्युतादङ्गदण्डः स्थानेषूक्तेषु कर्त्तव्ये ।

विक्रयवाक्यदाने “वसानस्त्रीन् पणान् दण्डो नेजकस्तु परांगुलम् । विक्रयवाक्यवाधानयाचितेषु पणान् दण्ड । पिताश्वविरोधे तु सार्धक्षिणं त्रिपणो दमः । चन्द्रे च तयोर्व्यः स्यात्तस्याप्यष्टगुणो दमः । तुलाशासनमानानां कूटकक्ष्माणकस्य च । एभिश्च व्यवहर्त्ता यः स दाप्यो दण्डसुत्तमम् । कूटं कूटकं द्रूते कूटं यन्नामकूटकम् । स नाणकपरीक्षी तु दाप्य उत्तमसाहसम् । भिषङ्-
मिथ्या चरन् दाप्यक्षिर्यक्षु प्रथमं दमम् । मातृप्रे मध्यमं राजमातृप्रेषुत्तमं दमम् । अश्वभ्यं यच्च बध्नाति बन्धुं यच्च प्रसृजति । अप्राप्तव्यवहारश्च स दाप्यो दण्डसुत्तमम् । मानेन तुलया वापि योऽंशमदमकं हरत् । दण्डं स दाप्यो द्विगतं दृष्टौ हानौ च कल्पि-
तम् । भेषजक्षे हलवणगन्धधान्यगुडादिषु । पण्येषु प्रक्षिपन् हीनं पणान् दाप्यस्तु षोडश । स्त्र्यर्धमणि-
स्त्रलायःकाष्ठवल्कलवाषसाम् । अजातो जातिकरणे विक्रोयाष्टगुणो दमः । ससृष्टपरिवर्त्तश्च सारमाण्डश्च कल्पितम् । आधानं विक्रयं वापि नयतो दण्डकल्पना । भिक्षे पण्ये तु पञ्चाशत् पण्ये तु शतसंख्यते । द्विपणे द्विगतो दण्डो मूल्यदृष्टौ च दृष्टिमान् वाच-उक्तो दमः ।
“अन्यदृष्टौ च विक्रीतं द्रुष्टं वाऽदृष्टवद् यदि । वि-
क्रीणीते दमस्तत्त मूल्यात्तु द्विगुणो भवेत्” वाच० ।

साहसं वाच-उक्तो दमो यथा “सामान्यद्रव्यप्रसभहरणात् साहसं कृतम् । तन्मूल्याद्विगुणो दण्डो निज्जवे तु चतुर्थः । यः साहसं कारयति स दाप्यो द्विगुणं दमम् । यच्चैव-
सक्ताऽहं दाता कारयेत् स चतुर्थम् । कर्ष्याक्रोशाति-
क्रमकदम्भादभावादिप्रकारकः । सन्दिग्धाप्रदाता च

ससृष्टदृष्टभेदकः । सामान्यकृत्तिकादीनामपकारस्य का-
रकः । पञ्चाशत्पणिको दण्ड एवामिति विनिश्चयः । स्वच्छन्दं विधवागामी विधुष्टेऽनाभिधावकः । अकारणे च विक्रोष्टा चण्डालशोचमान् स्त्र्यशून् । शूद्रः प्रव-
जितानाञ्च दैवे पित्रे च भोजकः । अयुक्तं शपथं कुर्वन्नयोग्याऽयोग्यकर्मकः । दण्डक्षुद्रपशूनाञ्च पुंस्त्र्यस्य प्रतिघातकः । साधारणस्त्रापलापी दासीगर्भविनाश-
कः । पित्रपुत्रसहभ्रातृदम्पत्याचार्यशिष्यकाः । एषा-
मपतितानां तु त्यागो च शतदण्डभाक् ।

चौर्ये दण्डो मनूक्तो यथा । “यस्तु रज्जुं घटं कृपादरे-
द्भिन्त्याञ्च यः प्रपाम् । स दण्डं प्राप्नुयात् माघं तच्च तस्मिन् समाहरेत् । धान्यं दण्डभ्यः कृष्णेभ्यो हरतो-
ऽभ्यधिकं बधः । शेषेऽप्येकादशगुणं दाप्यस्त्रस्य च तद्व-
नम् । तथा चरिमसेयानां शतादभ्यधिको बधः । सुवर्षं रजतादीनामुत्तमानाञ्च वारुसाम् । पञ्चाशत्तन्मधिको हस्तच्छेदनमिष्यते । शेषेऽप्येकादशगुणं मूल्यादुदण्डं प्रकल्पयेत् । पुरुषाणां कुलीनानां नारीणाञ्च पित्रे-
षतः । सुख्यानां चैव रत्नानां हरणे बधमर्हति । महा-
पशूनां हरणे शस्त्राणामीषधस्य च । कान्मावाद्य कार्यञ्च राजा दण्डं प्रकल्पयेत् । गोषु ब्राह्मणसंस्कारा-
च्छुरिकायाञ्च भेदने । पशूनां हरणे चैव सद्यः कार्यो-
ऽर्द्धपादिकः । स्त्र्यलापसंक्षिप्तानां गोमयस्य गुहस्य च । दध्नः क्षीरस्य तक्रस्य पानीयस्य दण्डस्य च । वेणुवैदलभाण्डानां लवणानानद्यैव च । सृग्मया-
नाञ्च हरणे स्त्रोदो भक्षण एव च । सत्स्थानां पक्षिणा-
ञ्चैव तैलस्य च दण्डस्य च । मांसस्य मधुगन्धैव यज्ञान्यत् पशुसम्भवम् । अन्येषाञ्चैवमादीनां सद्यानामोदनस्य च । प्रकाक्षानाञ्च सर्वेषां तन्मूल्याद्विगुणो दमः । पुष्पेषु हरिते धान्ये गुल्मवल्लीनगेषु च । अन्येष्वपरि-
पूतेषु दण्डः स्त्रात् पञ्चकण्णलः । परिपूतेषु धान्येषु शकमूलफलेषु च । निरन्वये शतं दण्डः सान्वयेऽर्द्धशतं दमः । स्त्रात् साहसं त्वन्यदत् प्रसभं कर्म यत्कृतम् । निरन्वयं भवेत् स्त्रेयं क्षयापञ्जयते च यत् । यस्त्वेतान्यु-
पकृप्तानि द्रव्याणि स्त्रेययेन्नरः । तमाद्यं दण्डयेद्राजा यशस्मिन् चोरयेद्दण्डहात् । येन येन यथाङ्गेन स्त्रेयो नष्टु विचेष्टते । तत्तदेव हरितस्य प्रत्यादेशाय पार्थिवः । अन्यत्र च चौर्यादिनामाविषये सनुनोक्तो दमो यथा ।

“त होकेन विना चोरं घातयेद्दार्मिको तपः । अ-